

Parlamentaarinen TKI-työryhmä 2022

Kokous 1/2022

Pöytäkirja

Ajankohta: 13.5.2022 klo 8-10

Paikka: Eduskunta, A-siipi, kabinetit 1 ja 2 sekä Teams

Osallistujat:

kansanedustaja Matias Mäkynen, pj.

kansanedustaja Ville Vähämäki

kansanedustaja Kai Mykkänen

kansanedustaja Mari-Leena Talvitie

kansanedustaja Arto Pirttilahti

kansanedustaja Saara Hyrkkö

kansanedustaja Atte Harjanne

kansanedustaja Pia Lohikoski

kansanedustaja Joakim Strand

kansanedustaja Sari Essayah

kansliapäällikkö Anita Lehikoinen

ylijohtaja Atte Jääskeläinen

osastopäällikkö Ilona Lundström

tiedeasiantuntija Antti Pelkonen, siht.

budjettineuvos Taina Eckstein

johtaja Erja Heikkinen

ryhmäpäällikkö Maija Lönnqvist

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Matias Mäkynen avasi kokouksen klo 8.03. Hän toivotti osallistujat tervetulleiksi työryhmän uuden kauden ensimmäiseen kokoukseen ja samalla työryhmän ensimmäiseen läsnäkokoukseen. Todettiin, että jatkossakin hyvä olla myös etäosallistumismahdollisuus kokouksissa. Puheenjohtaja totesi myös, että työryhmän viime syksyn loppuraportin suositukset ovat edenneet hyvin toimeenpanoon ja siltä pohjalta on hyvä jatkaa työtä.

2. Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Mari-Leena Talvitie ja Arto Pirttilahti. Kokouksen lopussa valittiin vielä Kai Mykkänen kokouksen loppuosan toiseksi pöytäkirjan tarkastajaksi, sillä Talvitie poistui kokouksen lopulla.

3. Työryhmän työkäytännöt ja materiaalien jakaminen ja julkisuus

Todettiin, että työryhmässä ei ole varajäseniä viime kauden tapaan vaan kaikki eduskuntaryhmien edustajat ovat varsinaisia jäseniä. Päätettiin, että kutsut ja kokousmateriaalit lähetetään ja läsnäolo-oikeus on kaikilla työryhmän jäsenillä ja asiantuntijoilla sekä asiantuntijoiden varajäsenillä. Edelleen sovittiin, että lähtökohtaisesti yksi edustaja ryhmää kohden pitää puheenvuorot kussakin kokouksessa.

Päätettiin, että kokousten pöytäkirjat julkistetaan työryhmän verkkosivuilla, kun pöytäkirja on tarkastettu. Keskenkäytävien ja luonnosmateriaalien osalta julkaiseminen harkitaan tapauskohtaisesti.

4. Työryhmän toimeksianto ja työsuunnitelmaluonnos (Liitteet 1 ja 2)

Puheenjohtaja Matias Mäkyinen

Todettiin työryhmän toimeksianto ja sihteeristön laatima työsuunnitelmaluonnos. Työryhmän asettamispäätöksessä toimeksianto on määritelty seuraavasti: ”Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2022 tehtävänä on laatia kehyskautta pidempi T&K-rahoituksen suunnitelma, toimia T&K-rahoituslain valmistelun seurantaryhmänä sekä seurata kokonaisuudessaan työryhmän linjausten toimeenpanoa (ml. T&K-verokannustin, osajien saatavuuden varmistaminen ja mahdolliset rahastomalliset ratkaisut osana T&K-rahoituksen nostamista ja suuntaamista).”

Työryhmän keskustelussa toimeksiannosta ja työsuunnitelmasta tuotiin esiin mm. seuraavia näkökohtia:

- Toimeksiantoa pidettiin hyvänä ja selkeänä. Ei nähty tarpeellisuutta yksityiskohtaisesti linjata T&K-rahoituksen suunnitelman sisällön ja työn kohdistumisen osalta työn tässä vaiheessa vaan työssä edetään joustavasti ja syksyllä linjataan tarkemmin. Työryhmä tulee pohtimaan mm. TKI-politiikan johtamista ja parlamentaarista ohjausta, rahoittajaorganisaatioita ja TKI-toiminnan kenttää, T&K-rahoituksen allokointia ja vaikuttavuustietoa. Työssä pyritään luomaan askelmerkkejä TKI-järjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2030 ja tarkastellaan mahdollisia järjestelmän kapeikkoja ja pullonkauloja. Tärkeää on tarkastella TKI-toiminnan ja -järjestelmän kokonaisuutta. Työssä hyödynnetään laaja-alaisesti olemassa olevaa tutkimus-, selvitys- ja asiantuntijatieta.
- Pohdittiin pitkäjänteisen T&K-suunnitelman rytmitystä ja sitä pitäisikö työn jatkua yli vaalikauden mikä saattaisi vahvistaa työn vaikuttavuutta.
- T&K-rahoituksen osalta esitettiin, että työryhmä toimisi strategisella, periaatteellisella tasolla ja tarkastelisi esim. kriteerejä ja periaatteita joilla T&K-rahoitusta jaetaan.
- Todettiin, että työryhmän kannanmuodostuksen on syytä tapahtua suunniteltua aikaisemmin, jotta selkeästi tämän vuoden puolella.
- Viime syksyn työryhmän linjausten seuranta tehdään koko ajan osana työryhmän työtä. Samalla tuotiin myös esiin, että on tarpeen varmistaa, että työryhmä on aidosti mukana seuraamassa T&K-rahoituslain ja verokannustimen valmistelua ja voi vaikuttaa niihin. Molempien seuranta pidettiin tärkeänä, samoin kuin mm. kysymystä osajien saatavuudesta. Todettiin kuitenkin, että yksittäisten kysymysten (esim. osajien saatavuus) työryhmä ei voi mennä kovinkaan syvälle vaan se toimii pikemminkin strategisella tasolla.
- Todettiin, että TKI-kentän toimijoiden sitouttaminen työryhmän työhön on äärimmäisen tärkeää ja että sidosryhmillä on oltava aito mahdollisuus vaikuttaa.

Hyväksyttiin työsuunnitelma sillä muutoksella, että työryhmän kannanmuodostus ajoitetaan hieman esitettyä aiemmaksi. Sovittiin myös, että käynnistetään kirjoitussarja, jossa työryhmän jäsenet kirjoittavat lyhyitä näkökulmatekstejä työryhmän työn teemoihin. Tekstit

julkaistaan työryhmän verkkosivuilla. Sihteeristö laatii kirjoitussarjasta ehdotuksen ja aikataulutuksen seuraavaan kokoukseen.

5. Katsaus T&K-rahoituslain valmisteluun (Liite 3)

Budjettineuvos Taina Eckstein esitteli tutkimus- ja kehittämismenojen rahoituslain valmistelun etenemistä. Lakia valmisteleva työryhmä asetettiin 27.1. ja sen määräaika on 30.9.2022. Työryhmän tehtävänä on valmistella esitys lainsäädännöksi, jolla määritellään valtion T&K-menojen taso siten, että se johtaa julkisen sektorin T&K-menojen 1,33 prosentin BKT-osuuteen ennustetun talouskehityksen vallitessa vuoteen 2030 mennessä. Lainsäädäntöehdotukseen tulee sisältyä esitys kehyskautta pidemmän T&K-rahoituksen suunnitelman laatimista koskeviksi säännöksiksi. Lainsäädäntöehdotus on valmisteltava siten, että se voidaan antaa eduskunnalle viimeistään syyskuussa 2022. Lakiluonnos sisältää tässä vaiheessa valmistelua neljä pykälää, jotka käsittelevät soveltamisalaa, T&K-toiminnan rahoitusta valtion talousarviossa 2024-2030, vaalikautta pidempää tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen suunnitelmaa sekä lain voimaantuloa.

Käydyssä keskustelussa todettiin, että on hyvä, että lain valmistelutyö on edennyt jo tähän vaiheeseen. Esitettiin tarkentavia kysymyksiä mm. verovähennysten sisällyttämisestä T&K-menoihin, kirjausmuotoilusta liittyen valtion T&K-panosten kytkennästä yksityisen sektorin T&K-menojen kasvuun sekä siitä, pitäisikö jatkossakin mahdollisesta vaalikautta pidemmän T&K-rahoituksen suunnitelman laadinnassa olla parlamentaarinen osallistuminen mukana.

6. Suomalaisen TKI-järjestelmän kehitys -seminaarin ohjelmaluonnos (Liite 4)

Työryhmän työsuunnitelmaan sisältyy työn alkuvaiheessa järjestettävä avoin seminaari, jossa tarkastellaan suomalaisen TKI-järjestelmän muotoutumista ja kehitystä hieman pidemmällä aikajänteellä. Seminaarin ajankohta on 22.6. ja paikkana Säätytalo. Tilaisuuden tavoitteena on syventää näkemystä TKI-järjestelmän kehityksestä, tukea työryhmän tilannekuvatyötä sekä laajemmin avata keskustelua Suomen TKI-järjestelmästä.

Seminaarin järjestämistä pidettiin hyvänä. Ohjelmaan toivottiin lisäksi yhtä tai kahta puheenvuoroa yritysten TKI-toiminnan näkökulmasta. Lisäksi sovittiin, että tilaisuus striimataan, jotta myös etäosallistuminen on mahdollista.

7. Mahdolliset muut asiat

Sovittiin, että työryhmän valmistelemasta kehyskautta pidemmästä T&K-rahoituksen suunnitelmasta voidaan käyttää selkeyden ja lyhyden vuoksi termiä TKI-suunnitelma.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.46.

Liitteet

Liite 1. Työryhmän asettamispäätös (pdf)

Liite 2. Työryhmän työsuunnitelma, luonnos (pdf)

Liite 3. Laki valtion T&K-toiminnan rahoituksesta - tilannekatsaus, esitysmateriaali (ppt)

Liite 4. Suomalaisen TKI-järjestelmän kehitys -seminaarin ohjelma, luonnos (pdf)

Pöytäkirjantarkastajat Mari-Leena Talvitie, Arto Pirttilahti ja Kai Mykkänen ovat hyväksyneet pöytäkirjan sähköpostitse.